

UDK 821(496.7=163.4*3).09:398

Kunić M.

Primljeno: 29. 09. 2018.

Stručni rad

Professional paper

Sead Šemsović

PARRYJEVO EPSKO PRIKUPLJANJE EPIKE

Mirsad Kunić, *Čitanje Parryjeve zbirke*, Connectum, Sarajevo 2018.

Knjiga *Čitanje Parryjeve zbirke* Mirsada Kunića ušla je u bosanskohercegovački kulturni i naučni prostor početkom 2018. godine i time obilježila neku novu fazu u razvoju bošnjačkog čitanja znamenite zbirke Milmana Parryja. Dosadašnja bavljenja ovom zbirkom bila su uglavnom usmjerena ka rijetkim naznačavanjima njezine bitnosti za ukupni južnoslavenski kontekst, a posebno za razumijevanje bošnjačke usmene epike, s jedne, te parcijalnim posmatranjem tek onih dijelova zbirke koji se odnose na određenu temu – posebno na epsko djelo Avde Međedovića – s druge strane. Takav status ove zbirke u bošnjačkoj nauci o usmenoj književnosti u potpunosti je razumljiv, jer do sada, uz Zlatana Čolakovića, nije bilo domaćeg istraživača koji je bio u prilici upoznati se izravno sa svim segmentima ove zbirke – audio i video zapisi, transkripti, zabilješke pjesama i razgovora i slično. Pritom, činjenica da zbirka nastaje u kontekstu Parryjeve potrage za “živim Homerom”, sasvim će prirodno najviše pažnje privlačiti istraživanjima Međedovićevih epova, što je do sada i bio slučaj.

Kunićeva studija, kao prva knjiga na južnoslavenskom prostoru koja želi integralno predstaviti zbirku, nadmašuje prethodne radove, posebno u sferi informativnosti o svim bitnim segmentima ove najveće zbirke epskih pjesama južnoslavenskih naroda. Pod utjecajem velikog slaviste Matije Murka, Parryjeva je ideja bila običi one krajeve srednjejuznoslavenskog prostora koji nisu bili obuhvaćeni bilježenjima Vuka Karadžića. Tako je u središtu njegova zanimanja bila najprije

Bosna, potom Novopazarski sandžak, krajevi oko Niša i Prijepolja, i u konačnici sjeverna Albanija. Iako zahvata šarolik prostor, više od tri četvrtine zbirke, kako je to izvanredno predstavio autor ove studije, zapravo čini građa prikupljena na tek sedam lokaliteta: Stolac, Gacko, Bijelo Polje, Nevesinje, Kolašin, Bihać, Kučevište.

Svoje predstavljanje Parryjeve zbirke Kunić započinje obimnijom pregledom nastanka i strukture zbirke, gdje čitaoca informira o presudno važnim događajima za njeno prikupljanje, potom o fazama razvoja, te u konačnici o njezinu sastavu. Poglavlje je oblikovano kao jedna sasvim informativna cjelina kojom nas autor uvodi u složeni svijet ove zbirke, gdje će se čitalac, osim općih podataka o zbirci, informisati i o njezinim dijelovima koji su prošli postupak digitalizacije i trenutno su dostupni na stranici Univerziteta Harvard.

Unutar prvoga poglavlja autor nam predočava i impozantne popise pjevača i kazivača s brojem ispjevanih ili diktiranih pjesama, potom popis mjesta u kojima su Parry i njegovi nastavljači bilježili usmenu građu, te popis potpuno ili djelimično digitaliziranih tekstova. Ovakvi popisi pokazuju o kakvoj to obimnosti govore istraživači ove zbirke, često je imenujući jednom od najvećih zbirki usmene tradicije na svijetu.

Središnji dio studije Kunić je namijenio stručno-naučnom čitanju i uobličio ga poglavljima: *Epski junak Đerzelez Alija u pjesmama Parryjeve zbirke*, *Smrt junaka Mustaj-bega Ličkog u pjesmama Parryjeve zbirke*, *Junaci centra i ruba u bošnjačkoj epici* i *Neke posebnosti bošnjačke epike*. Dijagonalni prohod kroz zbirku, a u potrazi za određenim motivom, Kunić ostvaruje u zamahu koji je širi od samog sadržaja Parryjeve kolekcije epskih pjesmama te dobijamo uporedna razmatranja sa pjesmama iz starijih izvora. Ovakav pristup donosi cijeli niz bogato uobličene informacije o posebnosti pjesama ove zbirke u odnosu na starija bilježenja. Prohodom kroz veliki broj pjesama, Kunić u osnovnim poetičkim naznakama donosi osobenosti datog pjesničkog uobličjenja u odnosu na pjesme istog tematskog kruga. Sasvim iznijansirani komentari prethode ocjenama konačnih pjesničkih uobličjenja naše tradicionalne usmene kulture.

Autor studije predočava tematski usredsređen prohod kroz Parryjevu kolekciju, pri čemu naznačava i momente koji su same sakupljače opredijelili za određeni potez. Iako će se primarno baviti temom smrti Mustaj-bega Ličkog u ovoj zbirci usmene epike, sasvim zrelo će zaći i u razloge Lordovog ponovnog bilježenja iste pjesme u ponovljenom Međedovićevom izvođenju, gdje ćemo dobiti i usporednu analizu dviju zabilježski iste pjesme, nastalih u razmaku od petnaestak godina.

Treći dio knjige *Čitanje Parryjeve zbirke* donosi kratka predavljanja četiri

pjevača za koje je autor smatrao da ih se ovom prilikom može predstaviti čitaocima, a to su: Halil Bajgorić, Ibro Bašić, Ragib Gojaković i Mujo Kukuruzović. Osim Gojakovića koji je od Prijepolja, a Parry ga zatiče u Bijelom Polju, ostali pjevači su iz Stoca. Uglavnom se radi o manje poznatim pjevačima ili o njihovim manje eksploatiranim tekstovima epskih pjesama, čime se Kunićev doprinos predstavljanju Parryjeve zbirke nije zaustavio tek na opisivanju zbirke i popisima njezina sadržaja, te stručno-naučnim analizama, već je dobrano obogaćen i predstavljanjem samih pjesnika i njihovih konačnih usmenoknjiževnih proizvoda. Ovim je poglavljem autor zaokružio sliku upoznavanja domaćeg čitaoca sa znamenitom zbirkom Milmana Parryja i pokazao koji su to dometi dosadašnjeg bavljenja građom koja je pohranjena u njoj.

Knjiga Mirsada Kunića *Čitanje Parryjeve zbirke* u više je različitih smjerova ostvarila pomake u odnosu na prethodna sagledavanja istraživača sa Balkana, čime ulazi u red rijetkih zalaganja na polju prepoznavanja bošnjačke usmenoknjiževne građe u korpusu svjetske usmene baštine.

Adresa autora

Authors' address

Sead Šemsović

Filozofski fakultet

Univerzitet u Sarajevu

seadsemsovic@hotmail.com

